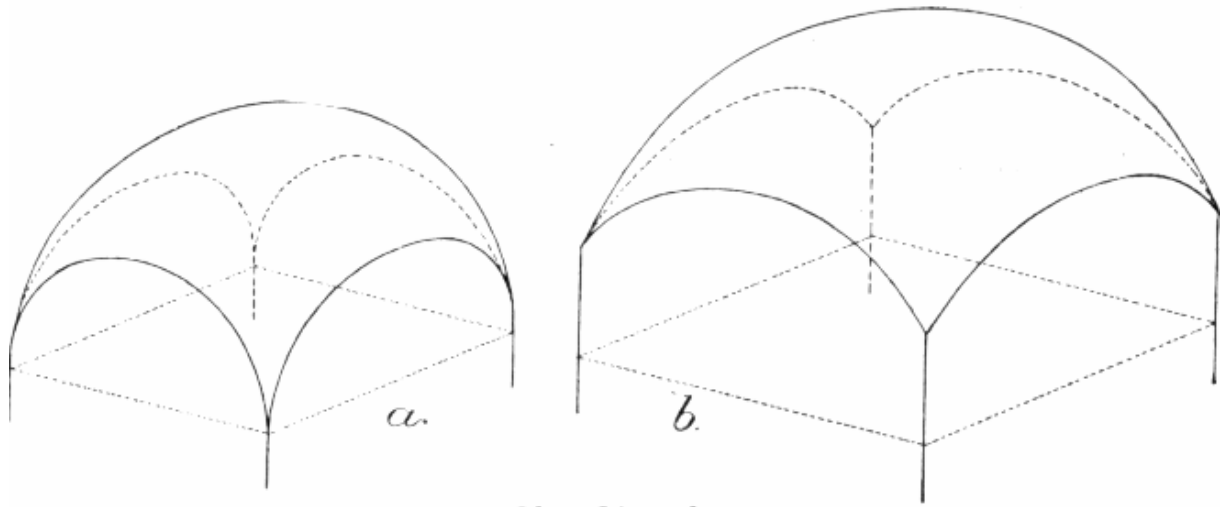
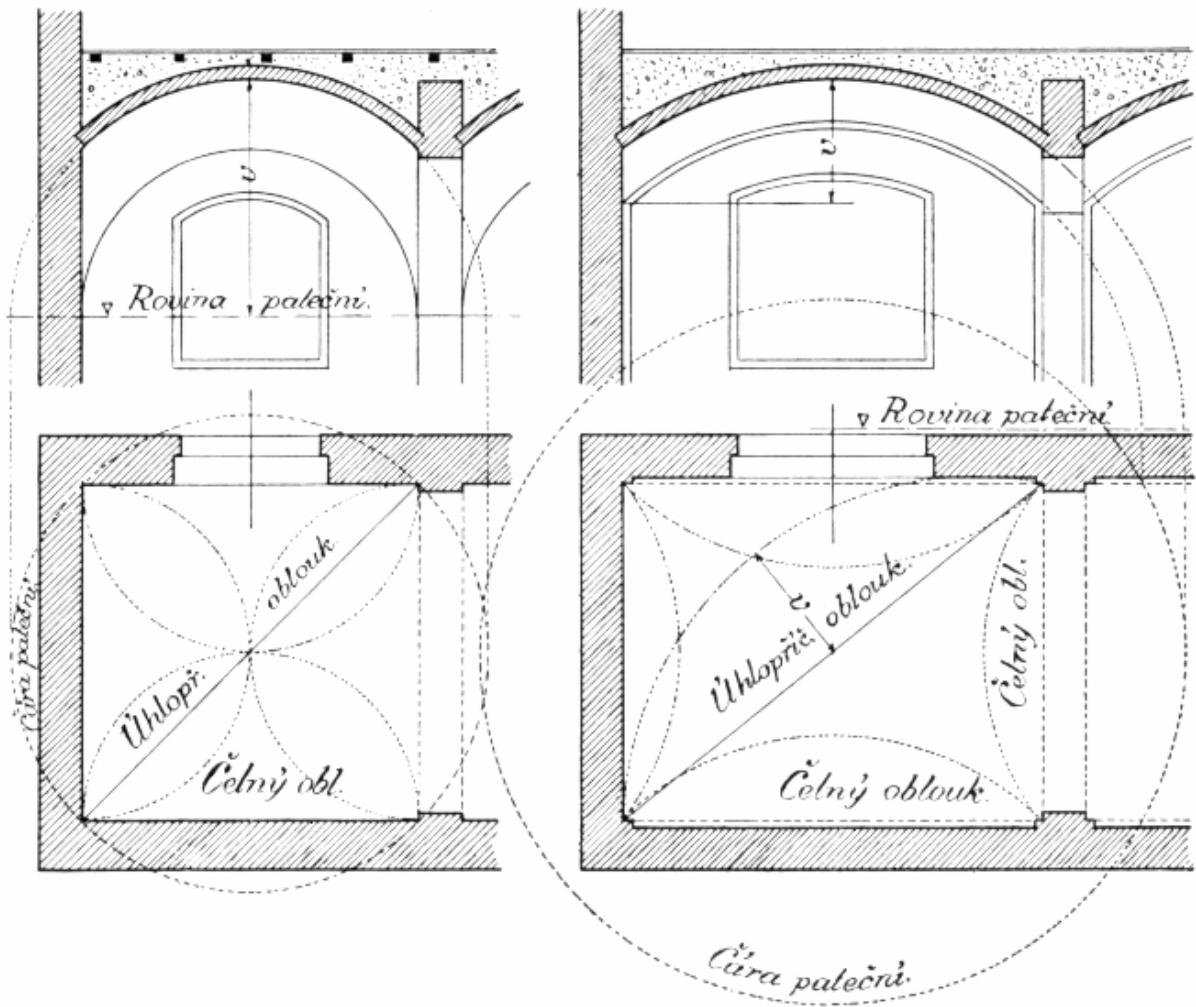

6. KLENBA ČESKÁ.

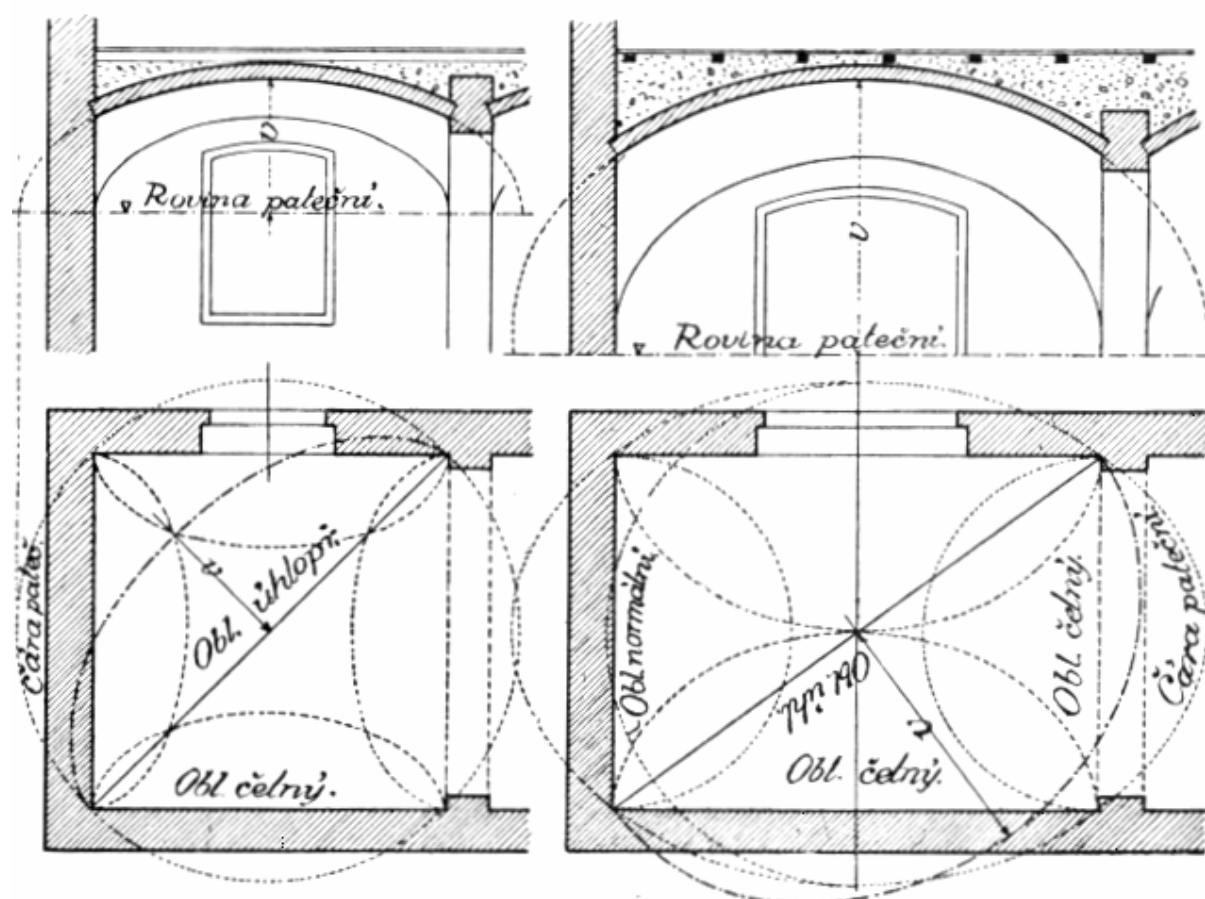

Obr. 84 a, b.

Obr. 85.

Česká klenba vzniká z klenby bářové (kulové, elipsoidové), jestliže se částí bářě podle půdorysu místnosti svisle odříznou. Rozeznáváme plnou českou klenbu kulovou, také však stlačenou (obr. 84a) a plochou českou klenbu úsečovou neboli placku (obr. 84b). V půdoryse vyznačuje se česká klenba sklopením čelných oblouků a opsáním pateční křivky.

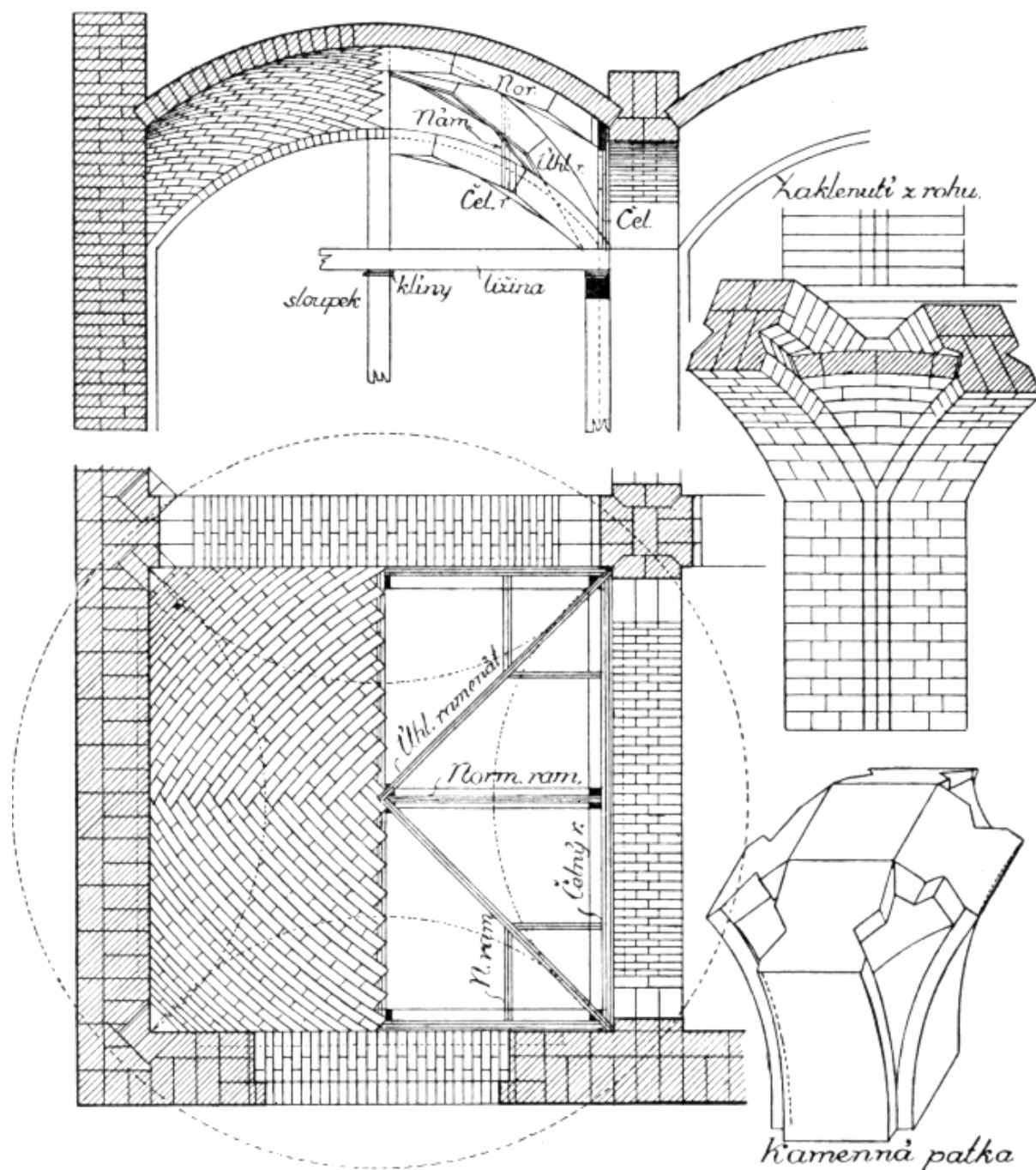
Obr. 86.

U plné klenby prochází čára pateční kouty místnosti (obr. 85 vlevo a obr. 86), u plochých kleneb jest čára pateční vně půdorysu (obr. 85 vpravo). Česká klenba má obloukové patky (záklenky) na všech stranách a může tudíž spočívat na čtyřech pilířích, do nichž jsou zaklenuty pasy. Pasy české klenby se opírají do křížových patek kamenných, které jsou osazeny na zděných pilířích nebo na litinových sloupech (viz obr. 87).

V obr. 85 vlevo jest vyznačeno zaklenutí čtvercového půdorysu českou klenbou kulovou (vytátou z polokoule). Čelné oblouky jsou kruhové o stejných výškách; sklopený oblouk úhlopříčný kryje se v půdoryse s křivkou pateční. Opíšeme-li v řezu vrcholový oblouk až do roviny pateční a promítneme-li

jej do půdorysu, shledáme, že zapadá přesně na ose klenby do čáry pateční.

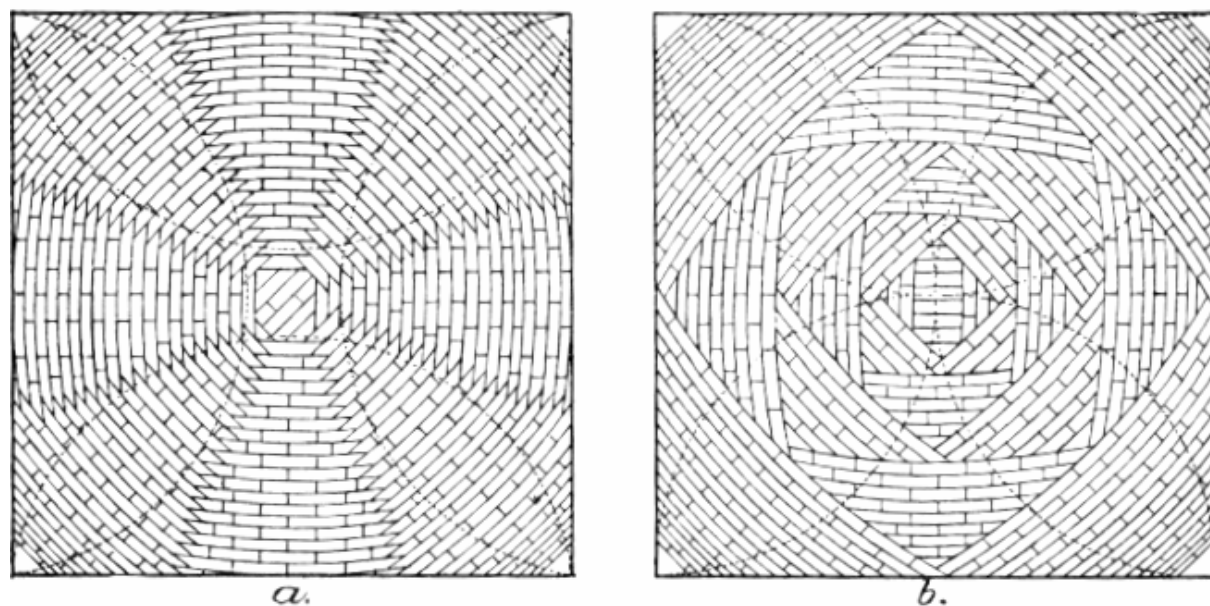
V obr. 85 vpravo jest vyznačena plochá česká klenba nad obdélníkovým půdorysem. Čelné oblouky o různých výškách,

Obr. 87.

oblouk úhlopříčný i vrcholový jsou segmenty. Z obrazce je patrné, že vrcholový oblouk promítnutý na osu klenby v půdoryse zapadá do čáry pateční a to proto, že oba oblouky mají stejný poloměr.

Česká klenba nad čtvercem z elipsoidu rotačního (placátého) jest nakreslena v obr. 86 vlevo. Oblouky čelné, vrcholový i úhlopříčný jsou eliptické, pateční čára jest kružnice a prochází kouty místnosti. Vedlejší obdélníkový půdorys jest zaklenut českou klenbou z rotačního elipsoidu podélného. Čelné oblouky na kratších stranách jsou kruhové, na delších stranách a nad úhlopříčnou eliptické; pateční křivka jest elipsa a prochází kouty místnosti.

Obr. 88 a, b.

České klenby se vyklenují z koutů od ruky přes ramenáty. K vyklenutí klenby o správném tvaru, jest potřebí ramenátů žebních, čelných, normálních a námětkových (obr. 87). V témž obrazi nakresleno zaklenutí české klenby v půdoryse i řezu a založení klenby v koutě. Klenbové vrstvy jsou vedeny v obloucích kolmo na úhlopříčnu a převazují se na osách klenby na rybinu. Klenby o větším rozpětí zaklenují se podle obr. 88a, 88b.

V pasech vyklenují se záklenky, anebo se přes jednu cihlu vynechávají kapsy, jež se upraví také v čelných zdech. Čelné oblouky jsou o $\frac{1}{4}$ cihly nad závěrkem pasů a jsou s nimi soustředné.